

Aproximácia zovšeobecneného konfidenčného intervalu pre σ_1^2

Barbora Arendacká

barendacka@gmail.com

Ústav merania, Slovenská akadémia vied, Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava

Model: zmiešaný lineárny model s dvomi variančnými komponentmi →

$$Y = X\beta + Zu + \epsilon$$

$$Y : n \times 1, \quad X : n \times p, \quad Z : n \times q$$

$$u \sim N_q(0, \sigma_u^2 I_q), \quad \epsilon \sim N_n(0, \sigma^2 I_n), \text{ nezávislé}$$

$$Y \sim N_n(X\beta, \sigma_1^2 ZZ^T + \sigma^2 I_n)$$

variančné komponenty: σ_1^2, σ^2

Postačujúce štatistiky: navzájom nezávislé

$$U_i = Y^T B F_i B^T Y \sim (\lambda_i \sigma_1^2 + \sigma^2) \chi_{\nu_i}^2$$

$i = 1, \dots, r$, kde $\lambda_1 > \dots > \lambda_r = 0$ sú vlastné čísla $B^T Z Z^T B$, ν_i ich násobnosti a pre každé i , F_i je ortogonálny projektor na podpriestor generovaný vlastnými vektormi patriacimi k λ_i

$$B^T Y \sim N_{n-rank(X)}(0, \sigma_1^2 B^T Z Z^T B + \sigma^2 I)$$

Príklad: vyvážený model jednoduchého triedenia s náhodným efektom:

$$Y_{i,j} = \mu + \alpha_i + \epsilon_{i,j}$$

$$i = 1, \dots, I > 1, \quad j = 1, \dots, J > 1, \quad \alpha_i \sim N(0, \sigma_1^2)$$

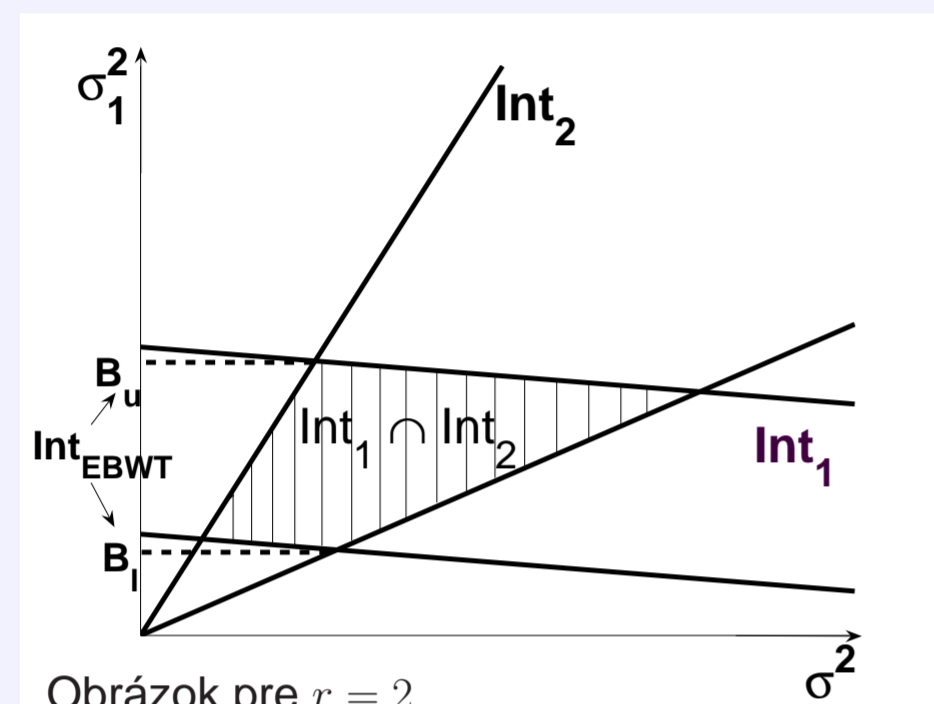
$$r = 2, \quad \lambda_1 = J, \quad \lambda_2 = 0, \quad \nu_1 = I - 1, \quad \nu_2 = I(J - 1),$$

$$U_1 = \sum_{i=1}^I J(\bar{Y}_i - \bar{Y}_{..})^2, \quad U_2 = \sum_{i=1}^I \sum_{j=1}^J (Y_{i,j} - \bar{Y}_i)^2$$

Približný konfidenčný interval pre σ_1^2

„stredné sumy štvorcov“: $S_i = U_i/\nu_i, s = \sum_{i=1}^{r-1} \nu_i, \alpha_u - \alpha_l = 1 - \alpha$

El-Bassiouniho-Williamsov-Tukeyho interval (viď [3], [7], [1])

Obrázok pre $r = 2$

B_l, B_u sú nezáporné riešenia alebo nuly, ak nezáporné riešenia neexistujú:

$$\sum_{i=1}^{r-1} \frac{\nu_i S_i}{\lambda_i B_l + S_r \frac{s F_{s, \nu_r; \alpha_u}}{\chi_{s; \alpha_u}^2}} = \chi_{s; \alpha_u}^2 \quad \sum_{i=1}^{r-1} \frac{\nu_i S_i}{\lambda_i B_u + S_r \frac{s F_{s, \nu_r; \alpha_l}}{\chi_{s; \alpha_l}^2}} = \chi_{s; \alpha_l}^2$$

Int₁ : presný interval pre σ_1^2 pri danom σ^2 založený na $\sum_{i=1}^{r-1} \frac{\nu_i S_i}{\lambda_i \sigma_1^2 + \sigma^2} \sim \chi_s^2$

Int₂ : presný interval pre σ_1^2 pri danom σ^2 získaný z presného intervalu pre σ_1^2/σ^2 vynásobením jeho hraníc hodnotou σ^2

Int_{EBWT} obsahuje **Int₁ ∩ Int₂** bez ohľadu na σ^2

Zovšeobecnený konfidenčný interval pre σ_1^2

„stredné sumy štvorcov“: $S_i = U_i/\nu_i, s = \sum_{i=1}^{r-1} \nu_i, \alpha_u - \alpha_l = 1 - \alpha$

Parkov-Burdickov zovšeobecnený pivot (viď [5], tiež [4], [6])

Pre dané pozorovania je zovšeobecnený interval tvorený kvantilmi $[q_{\alpha_l}, q_{\alpha_u}]$ rozdelenia zovšeobecneného pivota **R**, ktorý je pre dané dáta definovaný ako nezáporné riešenie alebo nula, ak nezáporné riešenie neexistuje:

$$\sum_{i=1}^{r-1} \frac{\nu_i S_i}{\lambda_i \mathbf{R} + \nu_r S_r / Q_2} = Q_1,$$

kde $s_1, \dots, s_r$ sú napozorované hodnoty $S_1, \dots, S_r$, $Q_1 \sim \chi_s^2, Q_2 \sim \chi_{\nu_r}^2$ sú navzájom nezávislé.

Odvodenie: pivotálne rovnice

$$\sum_{i=1}^{r-1} \frac{\nu_i S_i}{\lambda_i \sigma_1^2 + \sigma^2} = E_1 \sim Q_1$$

$$\nu_r S_r / \sigma^2 = E_2 \sim Q_2$$

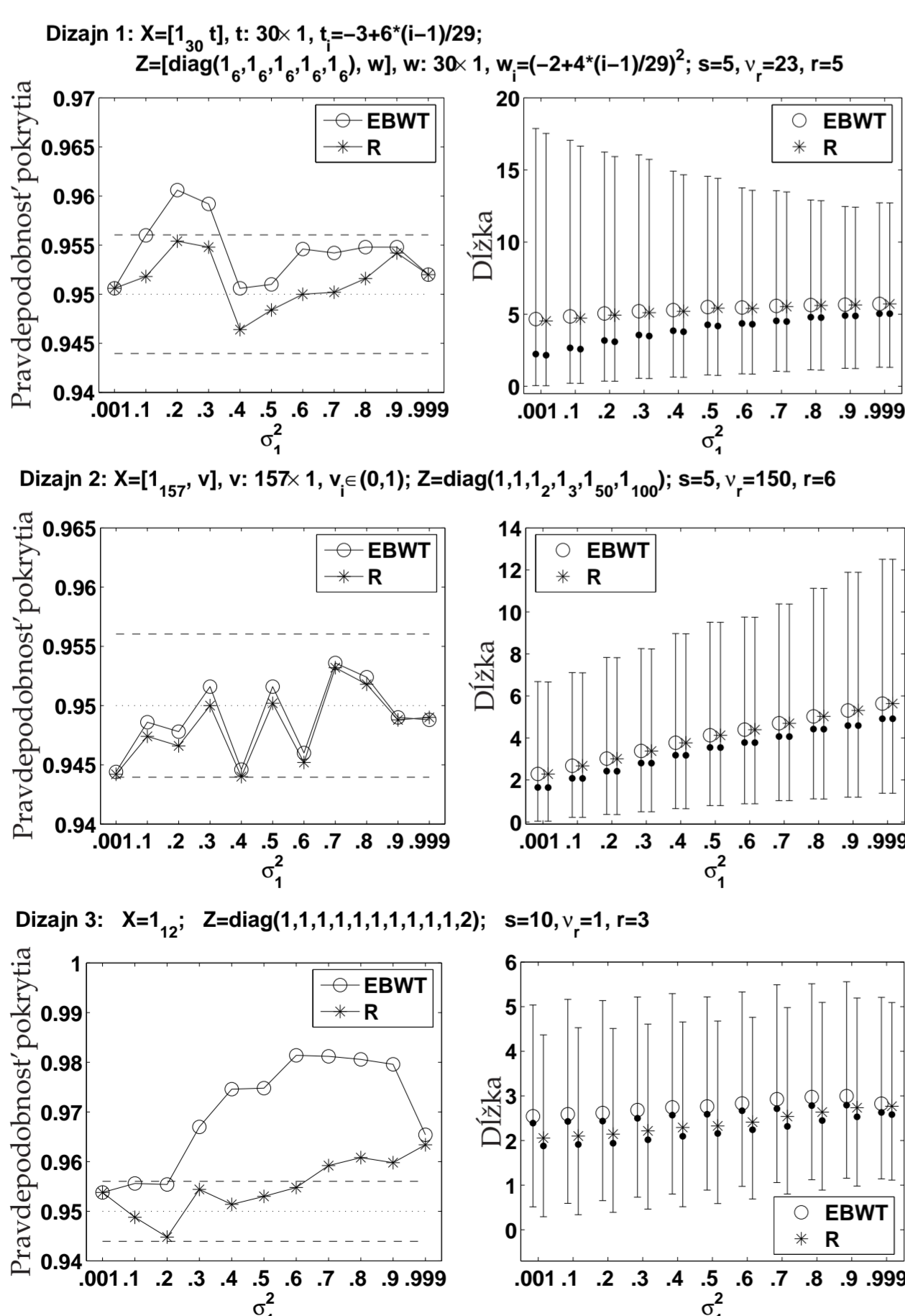
$S_1, \dots, S_r$ pozorujeme, E_1, E_2 generujeme → získavané riešenia systému pre σ_1^2, σ^2 (obmedzené na parametrický priestor) určujú rozdelenie (σ_1^2, σ^2) pri daných dátach.

Interval pre σ_1^2 potom prirodzene tvorí dolný a horný kvantil rozdelenia tohto parametra.

Kvantily $q_{\alpha_l}, q_{\alpha_u}$ môžeme nájsť simulačne, či numerickým výpočtom. Oba spôsoby sú pomerne zdĺhavé. Pre praktické účely by však možno stačilo nájsť aproximáciu $q_{\alpha_l}, q_{\alpha_u}$. Tieto kvantily vieme presne vyjadriť v špeciálnych situáciách, pozri tiež [2], čo nás usmerňuje pri hľadaní približných foriem:

Ak	$\nu_r \rightarrow \infty, (s_1, \dots, s_r \text{ sa považujú za pevné}),$	$\frac{s_i}{s_r} \rightarrow \infty, s_i / \sum_{j=1}^{r-1} s_j \rightarrow a_i > 0, i = 1, \dots, r - 1$	$\sum_{i=1}^{r-1} \nu_i s_i / s_r \leq s F_{s, \nu_r; \alpha_u},$
tak	$q_{1-\alpha_u} \rightarrow t, \text{ kde } \sum_{i=1}^{r-1} \frac{\nu_i s_i}{\lambda_i t + s_r} = \chi_{s; \alpha_u}^2, t \geq 0$	$q_{1-\alpha_u} / \sum_{i=1}^{r-1} s_i \rightarrow \sum_{i=1}^{r-1} a_i \nu_i / \lambda_i / \chi_{s; \alpha_u}^2,$	$q_{1-\alpha_u} = 0,$
	$B_l \rightarrow t, \text{ kde } \sum_{i=1}^{r-1} \frac{\nu_i s_i}{\lambda_i t + s_r} = \chi_{s; \alpha_u}^2, t \geq 0$	$B_l / \sum_{i=1}^{r-1} s_i \rightarrow \sum_{i=1}^{r-1} a_i \nu_i / \lambda_i / \chi_{s; \alpha_u}^2,$	$B_l = 0$

⇒ pre $\alpha_l = \alpha/2, \alpha_u = 1 - \alpha/2$, môžeme položiť $q_{\alpha/2} \approx B_l, q_{1-\alpha/2} \approx B_u$

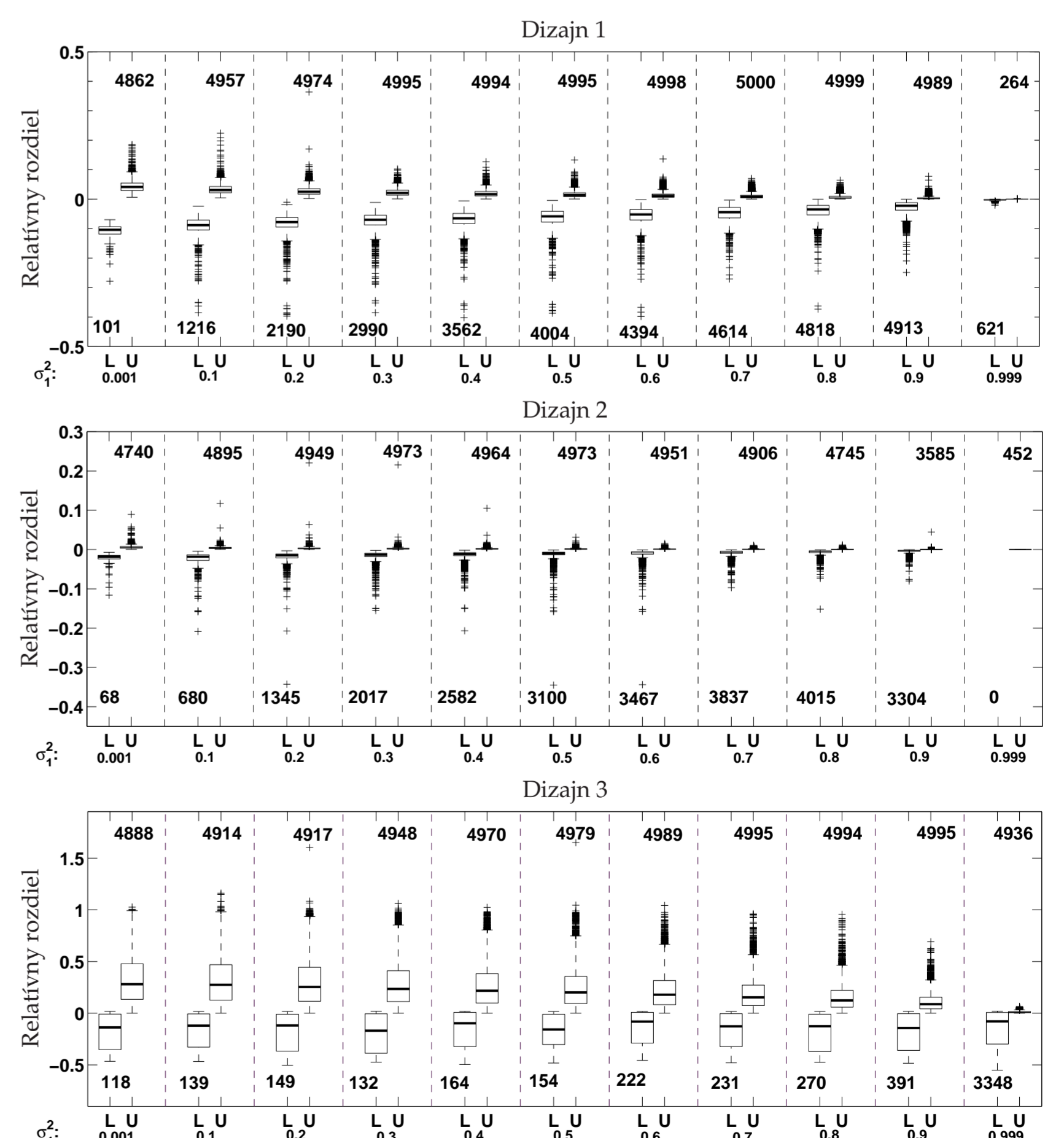

Simulačné porovnanie. $1 - \alpha = 0.95$, 5000 realizácií Y pre každú dvojicu skutočných hodnôt σ_1^2, σ^2 ($\sigma^2 = 1 - \sigma_1^2$)

Vľavo: $[q_{\alpha/2}, q_{1-\alpha/2}] \approx [B_l, B_u]$
Efekt nahradenia jedného intervalu druhým. Pravdepodobnosti pokrytia a dĺžky zovšeobecneného intervalu a jeho aproximácie. Zobrazené sú priemery (o,*), mediány (bodky) a 5. a 95. percentily dĺžok (spojené čiarou).

Vpravo: $q_{\alpha/2} \approx B_l, q_{1-\alpha/2} \approx B_u$
Presnosť aproximácie. Boxploty relatívnych rozdielov: $(B_l - q_{\alpha/2})/q_{\alpha/2}, (L); (B_u - q_{1-\alpha/2})/q_{1-\alpha/2}, (U)$; pre dvojice dolných (horných) hraníc s absolútnym rozdielom viac ako $0.5 \cdot 10^{-3}$, čo je chyba, s ktorou boli $q_{\alpha/2}, q_{1-\alpha/2}$ spočítané metódou bisekcie. Počet uvažovaných dvojíc udávajú čísla pod boxplotmi. (Pozn. v Dizajne 3 je veľa nulových hraníc, v prípade ktorých je aproximácia presná.)

Aproximácia je najhoršia pre dizajn, kde $s > \nu_r$, a podľa očakávania sa zlepšuje s rastúcim ν_r .

Podakovanie. Práca bola podoporená grantmi VEGA 1/3016/06 a APVV RPEU-0008-06.

Referencie.

[1] Arendacká, B. (2007) - A modification of the Hartung-Knapp interval on the variance component in two-variance component models, *Kybernetika*, 43, 471–480
[2] Bross, I. (1950) - Fiducial intervals for variance components, *Biometrics*, 6, 136–144

[3] El-Bassiouni, M.Y. (1994) - Short confidence intervals for variance components, *Commun. in Stat. Theory and Methods*, 23, 1951–1933
[4] Hannig, J. (2008) - On generalized fiducial inference, *Statistica Sinica*, to appear
[5] Park, D.J., Burdick, R.K. (2003) - Performance of confidence in-

tervals in regression models with unbalanced one-fold nested error structures, *Commun. in Stat. Simul. and Comp.*, 32, 717–732
[6] Weerahandi, S. (1995) - Exact Statistical Methods for Data Analysis, Springer-Verlag, New York
[7] Williams, J.S. (1962) - A confidence interval for variance components, *Biometrika*, 49, 278–281